

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Haymo-//nis Episcopi Hal-//berstattensis De
Chri//stianarum rerum memoria li-//bri decem**

Haimo <Halberstadensis>

Coloniae, 1531

VD16 H 224

Liber IIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29805

RERVM MEMO. LIB. IIII.

Mihi autem cōpertum est, Nicolaum nullam prorsus cognouisse vxorē, præter eam quā matrimonio sibi coniunxerat, cuius certe liberi scēminæ quidem vsq; ad vltimā senectutem caste perdurarunt. Filius autem ipse sanctitatem incorrupti corporis custodiuit. Vnde constat, q̄ ex contēptu libidinis vel vitij magis produxerit vxorem & liberam abire permisit, q̄ alijs quibuscunq; abutēdam exposuerit. Sed vt ad inceptum reuertamur, sciendū prædictas hæreses cito consopitas fuisse, maxime per scripta & prædicationem beati Iohannis, qui post lōga magnæ continentiæ & sobrietatis tempora, post insignem euāgelij prædicationem, post incredibiles signorum virtutes, tādē effodi sibi iubet sepulchrū. Qui etiam martyr & doctor apud Ephesum dormit, cōpleta bona & venerabili senectute nonaginta annorum & octo: in cuius laudabili fine, & nos tertium volumen finiamus.

AD HAYMONIS EPISCOPI HALBERSTAT. liber quartus.

Caput .I.

Ost obitum beati Iohannis, & decessum apostolorum, siue illius chori, qui à domino susceperat viuæ vocis auditum, statim vt in vacuam domum, ingerunt se pestilentes hæretici in ecclesiam.

C

HAYMO DE CHRISTIA.
PERSECVTIO TRAIANI IM-
peratoris. Cap. II.

Sed & Traianus imperator aduersum Christia-
nos maximam mouit persecutionem, sub quo Sy-
mon Hierosolymorum episcopus, accusantibus
hæreticis per dies aliquot afflictus supplicijs, ad vlti-
mum crucifigitur, admirante ipso iudice, quod senex
c. & xx. annorum crucis patibulum pertulisset. Tunc
persecutionum pondere vrgetur ecclesia. Tunc multa
martyrum milia iugulantur, quibus Plinius Secūsus
præses motus, scribens ad imperatorem pro nostris
deprecatur, asserens nullum in eis crimen, nisi quod
antelucanos hymnos CHRISTO cuidam cane-
rent deo.

EGESIPPVS DE MARTYRIO

Symonis Hierosolymitani

Episcopi.

Cap. III.

Igitur Symone per martyrium resolutus, Iustus qui-
dam suscepit eius episcopatum. Tunc vrbis Romæ
pontifex Clemens nouem annis sacerdotio fun-
ctus, Euaristo reliquit papatus ministerium.

DE IGNATIO FORTI ATHLE-

ra.

Caput IIII.

Tunc etiam Ignatius post Petrum secunda suc-
cessione Antiochenus episcopus, de Syriæ parti-
bus ad vrbem Romam transmittitur, & pro cō-
fessione Christi, eicitur ad bestias. Qui athleta Christi
fortissimus in quadam epistola sua, quam ad Roma-
nos scribit, id etiam deprecatur, ne velint eum spe mar-

RERVM MEMO. LIB. IIII.

tyrj priuare, in qua his ipsis vti verbis, vti vere Christianissimus & immobilis à fide: O salutare bestias q̄ preparantur mihi. quando venient: quando emittentur: quãdo licebit eis frui carnibus meis: q̄s ego opto acriores parari, & inuitabo ad deuotionem mei, & deprecabor, ne forte, vt in nonnullis fecerunt, timeant contingere corpus meum: quinimo, & si cunctabuntur, ego vim faciam, ego me ingeram. Date queso veniam, ego quippe noui quid expediat mihi. Nunc incipio esse Christi discipulus, ignes, cruces, bestia, dispersiones ossium, discerptiones membrorum totius corporis pene, & omnia in me vnum supplicia diaboli arte quaesita compleantur, dum modo Iesum Christum merear adipisci. sed & multas alias scribit epistolas, qui à Syria Romam nauigans. & per omnes quas ingrediebatur exhortans ecclesias, & cõfortans in domino, tandem vt & ipse scribit, cõnexus & colligatus decem leopardis militibus datis ad custodiam, feliciter migravit ad dominum.

HAYMO. Caput V.

Qui bene in Canone Missæ, post accelerationē sanctorum apostolorum cum egregijs martyribus ponitur. Nam qui valide deū & Christum eius ob insignem fidei confessionem, ob clarissima scripta & facta promeruit, valde potest pro nobis supplicare, vt vere dignissimus & hæres Petri apostolice ram morum quã cathedræ successione.

DE SVCCESORE

Ignatiij.

Caput VI

C 4

HAYMO DE CHRISTIA.

Post Ignatium Heros successit in episcopatum, quo tempore floret vir æque insignis, Quadratus, celebris in prophetica gratia, cuius etiam opuscula habentur.

DE EGREGIIS PRAEDICATORIBUS & PRÆLATIS ECCLESIAE.

Caput VII.

Longum est enumerare de singulis rectoribus, quæ fecerunt in ecclesijs post apostolos. Vnde illos commemorabimus, quorum fides ad nos peruenit & prædicatio, quorū exemplis erudita & solidata est ecclesia, qui ardentiore philosophia verbo dei se consecrarunt, & ad salutare præceptum primo indigentibus sua diuidentes, ad prædicandum expediti, euangelistarum functi sunt officio. Quos etiam, vt apostolos, in initio fidei comitata est spiritus sancti gratia, & miraculorum præpotens secutus est effectus. De quorum numero Cerdon Alexandrinus episcopus, de quo supra dictum est, quod xij. anno Traiani principatus obiit, succedit quidam Primus nomine, quartus ab apostolis.

Caput VIII.

Evaristus quoque Romanus pōtifex, post octo episcopatus annos obiit, Alexandro venerabili, & apostolico viro succedente.

Caput IX.

Interea crescente ecclesia, Iudæi seditionem mouentes Alexandriae & per Aegyptum, & per diuersas terras, digna & innumera cæde sternuntur sub Traiano.

RERVM MEMO. LIB. IIII.
TRAIANVS XX. ANNIS SEX
mensibus minus regnat.

Cap. X.

QVo xx. annis, sex mensibus minus principatu p-
functo, hic Adrianus in scepra succedit.

REGNUM ADRIANI.

Cap. XI.

TVnc Quadratus, discipulus apostolorum, de q̄
supra meminimus, & antistites Athenienses scri-
bunt libros de Christiana religione ad Adria-
num, qui libri habentur insignes, vt apostolicæ do-
ctrinæ & magnorum ingeniorum indicia.

ALEXANDER papa sedit x. annis.

Caput XII.

TVnc Alexander papa, tertio Adriani anno marty-
rio coronatur, & vij. ab Vrbe miliario, vbi decol-
latus est, sepelitur, sicut eius gesta narrant.

HAYMO.

Cap. XIII.

INuenimus autem in retractatione Chronicarum
Eusebij, quam Beda breuiãdi gratia ordinat, pru-
denter & succincte, quod præfatus Pontifex non
sub Adriano passus est, sed sub Traiano, quod ex
hoc facile potest probari, q̄ Adrianus per Quadratū
libris de nostra religione compositis instructus, præ-
cepit per epistolam Christianos sine obiectione cri-
minum non puniri.

BEDA. vltimum excidium
Iudæorum.

Caput XIII.

C iij

HAYMO DE CHRISTIA.

Hic deniq; Adrianus Iudæos secundo rebelles, ultima cæde domat, etiam eis ablata licentia introeundi Hierosolymam, quam ipse in opti mam murorum cæperat extructionē, & Heliam vocari de suo nomine instituit. Hic Antinoo amasio suo annuos agones instituit celebrari, & cæpit appellare Antinoios, & ciuitatem condit eius nominis Antinon, & templum ei dicauit, Sacerdotes & prophetas instituit. Interea Alexandro finito per martyrium, Sixt^{us} subrogatur Romę, Alexãdriæ vero Primo defuncto. Iustus episcopus eligitur.

EPISCOPI Hierosolymę ex Iudæis. Cap. XV.

Hierosolymæ vero primus ex gentibus creatur Marcus episcopus, cessantibus his qui fuerant ex Iudęis, qui sunt numero xv. id est Iacobus frater domini, Symon, Iustus, Zachęus, Thobias Benjamin, Iohannes, Mathias, Philippus, item Iustus, Leni, Effrem, Ioseph, Iudas.

DE BASILIDE ET SATVR
nino hæresiarchis.

Cap. XVI.

Per idem tempus humani generis hostis antiquus, quasi bino ore sibilat per Basilidem hæresiarcham, ortum Alexandria, & Saturninum genitum Antiochiæ, conturbans ecclesias. Hic Basilides comparat sibi discipulos, quos facit ad morem Pythagoricum quinquennio silere. Hos docet immolata absq; conscientię respectu degustare, & sine scrupulo & indifferentē debere in persecutiõibus fidē negare.

RERVM MEMO. LIB. .IIII.

BLASPHEMIA Saturnini & Carpocratis. Cap. XVII.

Saturninus autem eadem quæ Menander supra dicitur cõmentatur. Carpocrates aut quidam Simonis magi, non ut ille clam, sed palam ac publice perestigia depromit. per hos imponunt opprobria, incestus, & supra promiscue habita, in fratres & sorores & matres: sed hos facile per dñi gratiam, tunc in nostris probabilis vita & eruditione cõuicit & exuperat, quos maxime Egesippus discipulus apostolorum Christi cõtemporaneus, cuius insignes libri habent, disputationibus & scriptis confutat, adeo ut cito euanescentibus predictorum hæreticorum figmentis, felix efficiatur fama Christianorum, ita ut omne genus hominum patriis legibus & superstitionibus derelictis, & ad diis ad dominum Iesum concurreret, & discere ab eo, qui mitis est & humilis corde, festinaret.

ADRIANVS regnat annis xxi. Thelesphorus sedit annis xi. Hyginus sedit quatuor annis. Pius sedit annis duodecim.

Caput XVIII.

Interea moritur Adrianus, & imperat Antoninus, cognomento Pius. Thelesphorus martyrio resolutus decedit, Hyginus succedit apostolatus, sub quo Valentinus Cerdo, & quidam Martion figmenta hæretica dogmatizant. Hygino autem decedente, Romano Pius fungitur sacerdotio. Marcus substituit Alexandriæ, Eumenide defuncto. sed & Marco post x. annos mortuo, Celadion eius gubernat ecclesiam. Pius ve-

HAYMO DE CHRISTIA.

ro in vrbe Roma, expleto sacerdotio, Aniceto sedem reliquit, sub quo Egesippus Romam venit, ibidem p manens vsq; ad episcopatum Eleutherij, qui fuit post Anicetum. Tunc & Iustinus philosophus, Christi & fidei nostræ cōtra Martionem, ram viua voce quàm libris defensor, scribit ad Antoninum librū de Christiana religiōe, & obtinet gratiam pro nostris.

DE POLYCARPO insigni martyre. Cap. XIX.

EO tempore Polycarpus ordinatus & eruditus ab apostolis, Smyrneorum episcopus, lōgæua & innocenti vita venerabilis, pergit Romam, & corruptos per Valentinianū & Cerdonem ab hæretica labe castigat. Traditur hunc eleganter narrasse de Iohanne apostolo, quòd cum apud Ephesum, lauandi gratia balneū esset ingressus, & vidisset ibi Cerinthum, exiuit continuo non lotus, dicēs: Fugiamus hinc, ne & balneæ ipsæ corruant, in quibus lauat Cerinthus veritatis inimicus. Extant huius præclara quædam opuscula, & epistola huius ad Philippenses præualida, continens fidei monita & salutis. Hic autem post Antoninum Pium, imperante Marco Aurelio Vero, & Antonino filio eius cum Lucio fratre, vitam finiuit martyrio.

ANTONINVS Pius sedit annis xij.

Haymo.

Caput XX.

Dignus est autem hic perpetua ecclesiæ cōmemoratione donari, celeberrima passione resolutus, quem huic nostro cōpendio licet curta-

RERVM MEMO. LIB. IIII.

his sermōibus, ob insigne eius meritum, ob ipsius patrociniū suffragium, curauimus annotare. Hic ergo ante triduum quā cōprehenderetur, videt nocturna visione capitis sui cervical igne consumi, euigilansque fratribus sic interpretatus visionem, se pro Christo esse arsurum. Nec multo post infiliunt eius cōprehensores, Ad quos placido vultu progrediens, apponi mensam hostibus, quasi hospitibus iubet, & large epulas ministrari, impetrata per horæ spacium oratione. Deinde a sino sedens, ducitur ad tribunal. Cumque ingressus fuisset, audit vocem de cælo: Fortis esto Polycarpe. Commonitus ergo à procōsule multis sermonibus, vt habens etatis suæ reuerentiam, iuret per fortunam Cæsaris, & dicat in Christum conuitia, eleganti voce, & vere digna discipulo Iohannis respondit: Octoginta, inquit, & sex annis seruo ei, & nunquam me læsit, quomodo possum maledicere & blasphemare regem meum, qui dedit mihi salutem? non facio. Comminante iudice bestiarum immisiones, constanter ait, adhibeantur. Comminante quoque ignes, secure inquit, adhibe. Tunc populis Smyrnæ ciuitatis, tam Iudæorum quā gentilium conclamantibus: Viuus ardeat, destinatur ad ignem. Quo extructo, depositis senior indumentis, ac zona resoluta, calceamenta quoque pedibus tētat educere, quæ nunquam nisi à religiosis, à quibus semetipsum præuenientibus, resolui consueuerant. Sic namque ab omnibus venerabiliter colebatur. Exinde remissis manibus, post tergum traditur igni. Sed cum factō diuinitus miraculo, non posset igne consumi, tandem à liētoribus mucrone trans-

HAYMO DE CHRISTIA.

foditur, oblatum est deo, tam victima, quam holocaustum in odorem suauitatis.

DE IUSTINO doctore &
martyre.

Caput XXI.

Per idem tempus supradictus philosophus Christi Iustinus secundum iam librum, pro nostrae religionis defensione conscriptum, offert iudicibus, remunerationem linguae fidelis & erudite, martyrii recepit munus, accusante eum quodam philosopho, Crescente nomine, doloso proditore, & tendente ei insidias, pro eo maxime, quod saepe eum praefatus Iustinus suis disputationibus publice confudisset. Hic antequam proprium funderet agonem, etiam eorum qui ante eum martyres extiterant, certamina describit. Extant & alia eius opuscula praecleara, & magnae eruditionis indicia, quae enumerare longum est.

ANICETVS Papa Romanus,
sedit annis undecim.

Caput XXII.

Interea Aniceto obeuntri, Sother succedit, & Celsidion Alexandrino. Agrippinus tunc episcopus supra commemoratus, & Dionysius, Corinthiorum episcopus, & Irenaeus insignes habentur. Hi scribunt libros & epistolas, erudiunt ecclesiam, & confirmant. Quorum ingenij extant adhuc monumenta. Extat huius praefati Dionysij epistola ad Athenienses per lucida, inuitans ad martyrium, prolapsos arguens, in qua & illud designat, quomodo Dionysius Areopagites a Paulo instructus, primus Athenis episcopus fuerit

RERVM MEMO. LIB. III.

ordinatus. Sed & Theophilus quem supradiximus Antiochiæ commentarios scribit, & hæreticos qui tunc surrexerant disputationibus præclaris confutat, & præcipue Martionē, cum quo Irenæus & Modestus magnifice laborāt. Sed & Melito Sardinēsis Antistes, & Apollinaris Ierapolitanus celeberrimi habentur, & scribunt libros pro nostra intercessione Antonino Imperatori Romano. Extant autem Melitonis multa & præclara opuscula, in quibus ecclesiæ fidei regulam mira depingit ratione. Hic in libello quem de explanatiōe scripturarum scribit, quasi in præfatione enumerat, quæ sint veteris Testamēti volumina, quæ in Canone debeant obseruari.

IRENÆVS de hæresi Encraticarū.

Caput XXIII

Tunc surgit hæresis Encraticarū à Saturnino & Martione descēdens, damnantiū cibos animalium, quæ deus cum gratiarum actiōe humanis usibus percipiendos instaurauit, nuptias quoque & fornicationem & corruptionem pari lege iudicantium. Quorum autorē quendam fuisse aiunt Tatianū, qui primo auditor fuit Iustini, & in vita eius nihil tale quidē, perdidit, sed postquā ille martyrio resolutus est, abscidit se ab ecclesijs, doctoris arrogātia tumidus. Et ut maior ceteris æstimaret, propriū docendi instituit stylum. Verum hic Tatianus colationē faciens quādam euangeliorū, nescio quomodo cōponit unū ex quatuor, quod dyateseron nomināt. nam etiā nunc habet à multis. Extrat vnus huius ex multis libellus, quē aduersus gentes scribit, quæ ex omnibus scriptis eius præ-

HAYMO DE CHRISTIA.

cipuus & valde vtilis cōprobat. Per idem tēpus pullu-
lāt innumere hereses, & p̄cipue apud Mesopotamiā.
Quibus fortit̄ obstat disertissimis disputatiōibus suis
Bardesanes quidā, potens in verbo & doctrina, & ve-
hemens dialecticus, & libros scribit maxime aduer-
sus Martionē. Quos propria lingua, hoc est Syra, cō-
positos, discipuli eius in Græcum vertere sermonem.
Sother sedit annis viij. quo tempore etiam Roma-
næ ecclesię Sother episcopus pius & clemens circa fra-
tres & sanctus, indigentibus quæ corporalis vsus ex-
petebat, large impartiens, viuendi finem facit, & nos
hic quarti voluminis finem faciamus.

SD HAYMONIS

EPISCOPI HALBERSTAT.

liber V. Cap. .I.

Gitur Sotheri episcopo xij. ab a-
postolis, succedit Eleuterius, xvij.
anno imperij M. Antonini Veri.
Quo in tempore per multas Ro-
mani orbis prouincias, ex accla-
matione vulgi & seditiōe aduer-
sum nostros, dirissimæ persecuti-
ones concitantur, ita vt martyrum multa milia per
singula loca fiant.

DE EPISTOLA LVGDVNEN- SIS ECCLESIAE.

Caput II.